נא: חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

ובעל אוכל פירות ברם רבי אבא ורבי אבהו וכל גדולי הדור אמרו במתנה בקש ליתנו לה ולמה כתב לה [6]לשום מכר כדי ליפות את כחה מיתיבי לוה מן העבד ושחררו מן האשה וגרשה אין להן עליו כלום מ"ט לאו משום דאמרי לגלויי זוזי הוא דבעא שאני התם דלא [6] לישוי אינש עבד לוה לאיש מלוה אמר רב המוכר שדה לאשתו קנתה והבעל אוכל פירות במתנה קנתה ואין הבעל אוכל פירות ורבי אלעזר אמר אחד זה ואחד זה קנתה ואין הבעל אוכל פירות עבד רב חסדא עובדא כרבי אלעזר אמרו ליה [7]רבן עוקבא [7]ורבן נחמיה בני בנתיה דרב [8] לרב חסדא שביק מר רבריבי ועביד כזוטרי א"ל [9] ואנא נמי כרבריבי עבדי דכי אתא רבין אמר ר' יוחנן אחד זה ואחד זה קנתה ואין הבעל אוכל פירות אמר רבא הלכתא [a]המוכר שדה לאשתו לא קנתה והבעל אוכל פירות [b]במתנה קנתה ואין הבעל אוכל פירות תרתי לא קשיא [c]כאן במעות טמונין כאן במעות שאין טמונין דאמר רב יהודה מעות טמונין לא קנתה מעות שאינן טמונין קנתה: ת"ר [d]אין מקבלין פקדונות לא מן הנשים ולא מן העבדים ולא מן התינוקות קבל מן האשה יחזיר לאשה ואם מתה יחזיר לבעלה קבל מן העבד יחזיר לעבד ואם מת יחזיר לרבו

קבל

1) **לא** ניחא ליה דליהוי עבד לוה כו'. ודוקא נקט לוה אבל מכר לא ומשום אשה הוא דנקט לוה אבל גבי עבד אין חילוק בין לוה למכר דמה שקנה עבד קנה רבו: **[ברם]** רבינו תם **לא** גרים **ברם ר' אבא אלא** גרים ר' **אבא** ורבי אבהו וכל גדולי הדור כו' **כדי ליפות את כחו.** ולא גרים את כחה אלא ליפות את כחו ופירש שיאכל הוא את הפירות והשתא מייתי רב הונא כר אבין סייעתא לדבריו דתימה הוא לומר שהיה שולח שכל גדולי הדור חולקין עליו שאם כן אין ממש בדבריו ואין מתיישב לר"י גירסתו דא"כ מה צריך לומר במתנה בקש ליתן לה ונראה לר"י גירסת הספרים (1) ברם ר' אבא ליפות כחה הפליגיו עליה וסברי דמוכר לאשתו לא קנתה דלגלויי זוזי הוא דבעי וסברי כרב הונא דאמר דל זוזי מהכא ומיקני בשטר ומה שקונה בשטר אינו אלא מתנה כיון דלגלויי זוזי הוא דבעי ולא קנתה בזוזי ומה שכתב בלשון מכר לא כתב אלא ליפות את כחה ופירוש רבינו תם יש לישב ולפרש בקש ליתן לה לענין זה שבמתנה (1) נתן את כולן ועוד יש לישב פירוש ר"ת במתנה בקש כו' דאפילו למאן דאמר קנתה במוכר לאשתו ולא אמר לגלויי זוזי הוא דבעי לא קנתה אלא משום דבמתנה נתן לה דהא אין כאן מכר שלא נתנה לו כלום שהדמים הן שלו בלאו הכי ואע"פ שאין יכול להוציא ממנה בדין מ"מ אם תקף ממנה או הוציא מידה דרך ערמה הם שלו כדאמרינן בסמוך וא"כ השתא שהוציאן דרך מכר הם שלו ואין כאן מכר והלכך למ"ד קנתה לא קנתה אלא משום דבמתנה בקש נתת לה והא דכתב לה בלשון מכר כדי ליפות את כחו לענין שיאכל הפירות כי המכר מבטל הקנין דהא אין כאן מכר כדפי' ולענין שהה הויא מתנה וקנתה ולענין פירות הוי מכר ולא קנתה: **במתנה** קנתה **ואין הבעל אוכל פירות.** פירוש דאמר בגיטין כפ' הזורק (דף עז: וסס ד"ה מה) גבי הוא שכיב מרע דכתיב גבו לדכיתהו בהדי פגיה דמעלי שבתא כו' אמא לקמיה דרבא אמר ליקני לה הוא אתרא דאית בה גיטא כו' אמר רב עילים מה שקנתה אשה קנה בעלה איכסיף ומאי קושיא והא במתנה אין הבעל אוכל פירות א"כ לא קנה בעלה ואומר רבינו מס דאין תלוי באכילת פירות למיקרי אלרה דהא רבא סבר כרים לקים (לקמן דף קלו:) דקנין פירות אלו בקנין הגוף דמי ואפילו יש לבעל פירות אינו מפקיע כח האשה שהגוף שלה ואתגרשת שפיר אלא בהא תליא מילתא דלא מיקרי אלרה לענין זכיה אלא כשמוכרת ונותנת קיים הלכך כשנתן לה הבעל אע"ג דאין אוכל פירות כיון שאם מכרה ונתנה אינו קיים לא מיקרי אלרה דאדעתא דהכי שתמכור ותתן לא יהיב לה ומייתי ראיה דהתם ברים הזורק גבי זרק לה באלרה פריך אלרה מה שקנתה אשה קנה בעלה ומשני כגון שכתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך אע"ג דכשכתב לה נמי הכי יש לבעל פירי עד שיכתוב לה (כתובות דף פג.) אפילו הכי תשיב אלרה כיון שאם מכרה ונתנה קיים כדתנן בהכותב ומיהו אינה ראיה דאע"ג דאינו מזכיר ובפירותיהן הכי בעי למימר כדאשכחן לעילו) גבי אין לאיש חזקה בנכסי אשתו וא"ת אע"ג דאינה יכולה למכור (n) תקני לה לגבו מידי דהוה אשכירות דאמר (במסכת מע"ש פ"ה מ"ט) גבי ר"ג מעשר (שני) נתון ליהושע ומקומו מושכר לו והמוכר את הספינה (לקמן דף פד:) מדד ולא משך לא קנה ואם היה פיקח שוכר את מקומו ואומר רבינו תם דגדול קנינו של שוכר מזה שאפי' מת בתוך הזמן המקום מושכר ליורשיו עד הזמן משא"כ באשה שאם מכרה ונתנה הבעל מוציא מיד הלקוחות וירושלמי לא משמע כפר"ת דפריך ברים הזורק (גיטין דף עז.) וגנתה ואלרה אינן משתעבדות לאיש לאכילת פירות ומשני ר' יוחנן בשם ר' יאשי עד שיכתוב לה דין ודברים אין לי בנכסיך ובפירותיהן ומשמע מדפריך מפירות דבפירות הדבר תלוי ולא במה שאינה יכולה למכור ור"י אמר דאפי' תלויה הזכייה בפירות מ"מ פריך שפיר התם מה שקנתה אשה קנה בעלה שלא היה נותן לה הבעל מקום הגנו אלא משאיל ודוקא במתנה הוא דקאמר דקנתה ואין הבעל אוכל פירות ועוד אומר ר"י דהא דאמר הכא במתנה קנתה ואין הבעל אוכל פירות היינו דוקא שאינו אוכלם אבל בנכסי מלוג הם אותם פירות וילקח בהם קרקע ויאכל הפירות ומשום הכי פריך התם שפיר מה שקנתה אשה קנה בעלה:

קבל מן האשה יחזיר לאשה. נראה דאם אמרה האשה מן לפלוני שהם שלו נותן לו דנאמנת היא במיגו דאי בעיא שקלה איהי מיניה ויהבה ליה ואפי' אומר הבעל שהממון שלו אין לו כח להוציא מידה מדקאמר יחזיר לאשה דהוה ליה למימר יודיע לבעל (פ) דאם היה כח ביד הבעל להוציא מידה כשאומר שהוא שלו והא דמפליג בסמוך בדביתהו דרבה בר בר חנה בין מהימנא בין לא מהימנא הנ"מ בשעת מיתתה דלית לה מיגו דאי בעי שקלה מיניה ויהבה למי שרולה ואם תקף הבעל מידה שוב אינה יכולה להוציא מידו ולומר של פלוני הם כדאמר לעיל לוה מן האשה וגרשה אין לה עליו כלום ואם היתה נאמנת לומר של פלוני הם אהא (י) נאמנת לומר שלי הם במיגו דאי בעי אמרה אחרים הפקידו בידי דאינה צריכה לומר מי הם האחרים ושאר הממון לעולם בידה ודוקא במעות טמונות דלוה מן האשה לעיל במעות טמונות איירי מדקאמר לגלויי זוזי הוא דבעי אבל מעות שאינן טמונות יש לה עליו וכן אם תקף מוציאין מידו ועוד מדקאמר רבא דבמעות שאינן טמונות קנתה משמע דאם תקף מוציאין אותן מידו דאם אין מוציאין אמאי קנתה הא יכול לומר להוציא מידה נתכוונתי כי לא יכולתי להוציא מידה בענין אחר ואפי' בב"ד ואם היא נושאת ונותנת בתוך הבית אינה נאמנת לומר לא שלי ולא של פלוני הם כדאמר לקמן (דף נב:) וכן האשה שהיא נושאת ונותנת כו' ואמרה שלי הם עליה להביא ראיה ולא מהימנינן לה במיגו דאי בעיא אמרה שהיא נפקדת משל אחרים ומיהו היכא שאינה נושאת ונותנת בחיי בעלה וממון בעלה מצוי בידה יש להסתפק אם חשבינן לה כאילו נושאת ונותנת אם לאו:

קבל

עין משפט נר מצוה

רח א מי' פכ"ב מהל' אישות הל' כט קמג עטין מח טוש"ע אה"ע סי' פה סעי' טו:
רט ב מי' שם הל' ט טוש"ע שם סעי' ז:
רי ג מי' שם הלכה כט טוש"ע שם ס"ט:
ריא ד מי' פ"ז מהל' פקדון הלכה י ופכ"ב מהלכות אישות הל' לב קמג עטין פה טוש"ע אה"ע סי' פו סעי' ל ועיין כמור [וכרב אלפס עוד בב"מ פ"ג דף פז.]

רבינו גרשום

עבד אלא דבעי לגלויי ליה זוזיהו: וכל גדולי הדור אמרו. ודאי קנתה דלא אמרינן לגלויי זוזי עבד משום דבמתנה בקש ליתן לה: ובעל אוכל פירות. כנכסי מלוג: קנתה ואין הבעל אוכל פירות. משום דכולה שדה בין גוף ובין פירות יהיב לה: שבק מר רבריבי. דהיינו רב ורב הונא דאמרי לעיל דקנתה ובעל אוכל פירות: דעבדת כזוטרי. כר' אלעזר דהתם חלמידיה דרב: כרבריבי. ר' יוחנן: חרתי. קאמר והלא חדא סתרא לאידך דאי לא קנתה אמאי איצטריך למימר הבעל אוכל פירות אפי' גוף הקרקע נמי שלו הוה: במעות טמונים. שמטמנת ממנו לא קנתה והכל שלו משום דלגלויי זוזי הוא דעבד. אבל במעות שאינם טמונים קנתה ובעל אוכל פירות: לא מן הנשים וכו'. דאיכא למימר גונבין לבעליהן ולאדוניהם:

מסורת הש"ס

(א) וס"ש (שון), (ב) [ל"ל רבנא וכ"ל לקמן מתום' קמט. ד"ה רב ומחולין כב.], (ג) [ל"ל ורבנא], (ד) [חולין נד.], (ה) הוא רבי ולא רב ועיין רש"ל, (ו) שיך לעמוד הקודם, (ז) [דף מט. ושם ד"ה דסתנו].

הגהות הב"ח

(א) נמ' שאני התם דלא משוי אינש נפשיה עבד: (ב) שם כני בנתיה דרב תסדא (רב חסדא: (ג) שם ת"ל אבא נמי כל"ל ותות ר' נתחק: (ד) ושב"ם ד"ה דרבי וכו' אמר רב הא דמחדדנא. נ"ב כך הוא בס"ק דעירובין בדף י"ג אבל הקמ"ג בסוף הלכות ר"ע מביא מן הירושלמי דרבי הוא שאמר כך ע"ש: (ה) ר"ה לא מן יכו' שבנבו משום הס"ד: (ו) תוס' ד"ה כרם וכו' ונראה לר"י בי הספרים דברבי רבי אבא אמר ולישות כמה: (ז) **באד** לענין זה שבמתנה נתן. נ"ב כדתנן לקמן בהמוכר את הבית ויתהו"ס הכיאו בדף זה סוף ע"ש: (ח) ר"ה במתנה וכו' וא"ת אע"ג דאינה יכולה למכור אינה יכולה לגבות מכל מקום תקני לה: (ט) ר"ה קבל וכו' ויודע לבעל אם כל"ל ותות ר' נתחק: (י) **באד** הכא נמי נאמנת לומר שלי:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com